

Handläggare
Anna Ambjörn
Telefon: 08-508 22 048

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd 2014-01-30

Översyn av hastighetsgränser i Spånga-Tensta, Kungsholmen samt del av Hägersten-Liljeholmen

Yttrande till trafikkontoret

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner och översänder tjänsteutlåtandet som svar på remissen till Trafikkontoret.

Maria Mannerholm
stadsdelsdirektör

Gunnar Ohlsén
avdelningschef

Sammanfattning

Trafikkontoret har genomfört ett pilotprojekt för att ta fram förslag på nya hastighetsgränser i Stockholm. I detta första steg, i form av ett pilotprojekt, har Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde ingått i analysen. Förslaget innebär att många gator och vägar får sänkt hastighet, merparten från 50 till 40 km/tim. Några gator får höjd hastighet, från 30 till 40 eller från 50 till 60 km/tim. Syftet med hastighetsplanen är att anpassa trafiksystemet efter stadens förutsättningar samt skapa ett underlag för beslut om nya justerade hastighetsgränser. Förvaltningen anser att en hastighetsgräns på 40 km/tim kan fungera på de flesta föreslagna platserna för att tillgodose framkomligheten i trafiken. Utanför skolor föreslås 30 km/tim generellt vilket förvaltningen instämmer i men anser att det viktigaste är att låga hastigheter säkras med fysiska åtgärder. Det gäller även förskolor där det finns förslag på 40 km/tim. Enligt den analysmetod som används ger de föreslagna hastigheterna effekt på standarden på övergångsställen i stadsdelen. Alla, utom två, övergångar i stadsdelsområdet med låg standard försvinner men samtidigt försämrar säkerheten på en rad övergångar. Detta bör ses över och åtgärdas vid en övergång till 40 km/h så att säkerheten vid övergångar motsvarar god standard.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelningen för samhällsplanering samt genom deltagande i arbetsgruppen för framtagandet av förslag till Hastighetsplan.

Bakgrund

Ett förslag till hastighetsplan har kommit till stadsdelsnämnden på remiss från Trafikkontoret. Yttrande önskas senast 28 februari 2014.

Ärendet

Trafikkontoret har genomfört ett pilotprojekt för att ta fram förslag på nya hastighetsgränser i Stockholm. Arbetet med att ta fram förslag till nya hastighetsgränser ska genomföras i flera steg. I det första steget, som utgörs av detta pilotprojekt, har tre stadsdelsområden valts ut för analysen.

- Spånga-Tensta
- Kungsholmen inklusive Centralbron och Västerbron
- Del av Hägersten-Liljeholmen

Representanter från de tre stadsdelarna har deltagit i arbetet.

Rätt hastighet på stadens vägar och gator är en förutsättning för att minska antalet döda och skadade i trafiken. Det har även stor betydelse för trygghet, tillgänglighet, luftkvalitet, buller och vibrationer - och bidrar till en attraktiv stad. Denna översyn av hastighetsgränser ses som en viktig del i arbetet för att utveckla Stockholm i linje med *Vision 2030* och stadens Framkomlighetsstrategi.

Förslaget innebär att många gator och vägar får sänkt hastighet, merparten från 50 till 40 km/tim. Några gator får höjd hastighet, från 30 till 40 eller från 50 till 60 km/tim. Trafikkontoret kommer att undersöka vilka typer av åtgärder som kan behövas för att stödja hastighetsefterlevnaden. Till exempel är kommunikationsinsatser viktiga för att få acceptans och förståelse för de nya hastighetsgränserna.

Trafikkontoret vill särskilt få synpunkter på de principer som använts för att ta fram förslaget till nya hastighetsgränser. Beroende på resultatet av denna remiss föreslås en fortsatt hastighetsöversyn för hela staden, enligt samma metod och principer, med början 2014. Omskytning av hastigheter i de aktuella områdena kan påbörjas tidigast hösten 2014.

Syftet med hastighetsplanen

Syftet med hastighetsplanen är att bidra till att anpassa trafiksystemet efter stadens förutsättningar, samt skapa ett underlag för beslut om nya, justerade hastighetsgränser. Idag ställs stora krav på att varje hastighetsförändring måste vägas mot de olika transportpolitiska delmålen, särskilt trafiksäkerhet, framkomlighet och miljö. En hastighetsplan gör att framtida beslut om

hastighetsgränser förenklas genom att varje gatas funktion och egenskaper analyserats som en del i hela kommunens gatunät. De nya hastighetsgränserna och en översyn enligt metoden ”Rätt fart i staden” (se nedan) ger möjlighet att låta stadsbyggnadskvaliteterna avspegla sig i hastighetsgränserna, förbättra trafiksäkerheten och framkomligheten samt ge stöd för pågående planering för att utveckla Stockholm.

Metod

Hastighetsplanen för de tre stadsdelsområden har arbetats fram enligt metodiken i handboken ”Rätt fart i staden - Hastighetsnivåer i en attraktiv stad” som tagits fram av Trafikverket (då Vägverket) och Sveriges Kommuner och Landsting. Metoden redovisas utförligt i remissunderlaget (se under bilagor) men kan i korthet beskrivas enligt följande:

- Först görs en *Nulägesbeskrivning* med inventering och bedömning av 5 kvaliteter: Stadens karaktär; Tillgänglighet; Trygghet; Trafiksäkerhet samt Miljö och hälsa.
- Sedan genomförs en *Nulägesanalys* en analys av befintliga hastighetsgränser.
- Därefter vägs kvalitetsanspråken samman i en *s k Länkoptimering* till optimal hastighet.
- Sedan görs en *Nätanpassning* där sammanhängande sträckor skapas
- Därefter en *Systemanpassning* med anpassning till hastighetsgränserna 30,40 och 60.

När dessa steg i processen är klara görs en

- *Justering av systemanpassade hastigheter* som sedan ligger till grund för Hastighetsplanen.

Urval av stadsdelsområden och gator

De tre områdena har valts utifrån att de omfattar flera olika typer av stadsmiljöer som är typiska för Stockholm och att man därmed får en bred bild av problem och möjligheter med de nya hastighetsgränserna. De utvalda gatorna är främst huvudgator vars uppgift är att förbinda olika knutpunkter och att se till att framkomligheten är god. Endast ett fåtal lokalgator ingår eftersom merparten av dessa redan idag har 30 km/tim vilket även förutsätts bli hastighetsgränsen i framtiden.

Principer för föreslagna hastigheter

- *30 km/tim*: Gator som ingår i lokalnätet, på huvudgator utanför skolor som har huvudentré ut mot huvudgatan samt på gator där det är mycket tätt med entréer (centrummiljöer) och gatan är utformad för 30 km/h.

- *40 km/tim:* Gator som ingår huvudnätet med bebyggelse längs sträckan och många korsningspunkter, gator i industri- och verksamhetsområden samt gator som ingår i lokalnätet men som har en uppsamlande funktion.
- *60 km/tim:* Gator i huvud- eller övergripande nätet med hög grad av separering, få korsningspunkter och mycket begränsad bebyggelse i direkt anslutning till vägen.

Förslag för Hägersten-Liljeholmen

De förslag som rör Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde redovisas här i korthet. För att få en tydligare bild av de föreslagna ändringarna finns en kartbild i bilaga 2, där även befintliga hastigheter visas.

På följande vägar höjs hastigheten från 30 till 40 km/tim:

- *Blommensbergsvägen* med fortsatt 30 km/tim utanför Aspuddens skola.
- *Personnevägen* från Axelsberg till Vasaloppsvägen.
- *Sparbanksvägen* med fortsatt 30 km/tim utanför Hägerstensåsens skola.
- *Tellusborgsvägen* den del som i dag är skyltad 30 km/tim.
- *Tellusborgsvägen* mellan Södertäljevägen och Kilabergsvägen.
- *Vasaloppsvägen* mellan Västertorpsvägen och strax efter Isjaksgränd.
- *Slättgårdsvägen* med fortsatt 30 km/tim utanför Mälarhöjdens skola.
- *Mälarhöjdsvägen* med fortsatt 30 km/tim utanför skolan.

På följande vägar sänks hastigheten från 50 till 40 km/tim:

- *Hägerstensvägen* mellan Stjernströms väg och Slättgårdsvägen ändras från 50 till 40 km/tim.
- *Vasaloppsvägen* strax före Isjaksgränd och Personnevägen.
- *Personnevägen* mellan E4 och Vasaloppsvägen.
- *Västertorpsvägen* med fortsatt 30 km/tim förbi Västertorp skola (något förkortad sträcka).
- *Mellanbergsvägen*
- *Korpmossevägen*
- *Telefonvägen* mellan Korpmossevägen och Telefonplan
- *Mikrofonvägen* mellan Telefonplan och Svarvstolsvägen.
- *Bäckvägen*
- *Tellusborgsvägen* mellan Mikrofonvägen och Kilabergsvägen.

På följande vägar föreslås fortsatt 30 km/tim:

- *Hägerstensvägen* mellan Kilabergsvägen och Stjernströms väg.
- *Mikrofonvägen* mellan E4 och Svarvstolsvägen.
- *Lugntorpsvägen*

På *Hägerstensvägen* från Kilabergsvägen mot Södertäljevägen föreslås hastigheten att höjas från 50 till 60 km/tim.

I remissunderlaget redovisas motiven till de föreslagna hastighetsgränserna, för Hägersten – Liljeholmens stadsdelsområde på sidorna 56 – 60.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har deltagit i framtagandet av förslaget till nya hastighetsgränser inom stadsdelsområdet och har under processens gång lämnat synpunkter. Det förslag som nu gått på remiss överensstämmer i stort sett med de synpunkter som förvaltningen har lämnat vad gäller dels principerna som ligger till grund för förslagen och dels de olika faktiska förslagen till nya hastighetsgränser. En hastighetsgräns på 40 km/tim kan fungera på de flesta föreslagna platserna för att tillgodose framkomligheten i trafiken utifrån att de ingår i huvudvägnätet.

När det gäller vilka gator som bör ha 30 km/tim så anser förvaltningen att det främst handlar om gaturum där många människor rör sig, många målpunkter (butiker, kollektivtrafik etc) som t ex centrumområden. Även trånga gaturum med parkering och mycket trafik, utanför skolor och förskolor. Gatan bör vara bred med tillräckligt breda trottoarer, tydlig utformning och säkra övergångar om det ska vara högre hastighet än 30 km/tim. Utifrån det anser förvaltningen att de sträckor som i dag har 30 km/tim men föreslås regleras till 40 km/tim i huvudsak är rimligt.

Utanför skolor med entréer mot gatan föreslås 30 km/tim vilket förvaltningen inte har något att invända emot. Däremot föreslås inte 30 km/tim gälla utanför förskolor och skolor som inte har entrén mot gatan. Förvaltningen anser i sådana fall att det krävs att en låg hastighet säkras med fysiska åtgärder som hastighetshinder och säkra övergångar. Åtgärderna måste då genomföras innan omskyllning av hastighetsgränsen kan ske. Vid *Slättgårdsvägen* föreslås 40 km/tim vilket förvaltningen anser är rimligt med tanke på vägens utformning och att det finns separerade gång- och cykelbanor. Däremot förekommer dagligen problem med bilister som kör för fort och skapar en osäker trafiksituation för förskolans föräldrar och personal. Om hastigheten ska höjas till 40 km/tim är

en förutsättning att hastighetsdämpande åtgärder genomförs utanför förskolan innan omskylltning sker. Samma sak gäller utanför samtliga förskolor i stadsdelsområdet. Om åtgärder inte kan genomföras ska hastigheten vara 30 km/tim utanför förskolor och skolor som inte har entré mot gatan anser förvaltningen.

För *Blommensbergsvägen* föreslås en ändring från 30 till 40 km/tim med fortsatt 30 km/tim utanför Aspuddens skola men inte vid Blommensbergsskolan. Ingen av skolorna har entré mot gatan. Här anser förvaltningen att det ska vara fortsatt 30 km/tim även utanför Blommensbergsskolan alternativt 40 km/tim hela sträckan under förutsättning att hastighetsdämpande åtgärder och säkrade övergångar anordnas. Båda övergångarna betjänar också både skolbarn och de som promenerar till och från Vinterviken mot Aspudden respektive längs grönstråket Trekantsparken-Vinterviken.

För *Tellusborgsvägen* föreslås 40 km/tim för hela sträckan mellan Mikrofonvägen till Bäckvägen vilket förvaltningen anser är en lämplig hastighetsgräns. I dag har sträckan 50 respektive 30 km/tim. Den del som idag har 30 km/tim måste dock ses över när det gäller säkra övergångar till och från Svandammsparken.

På *Hägerstensvägen* från Kilbergsvägen mot Södertäljevägen föreslås hastigheten att höjas från 50 till 60 km/tim vilket är rimligt utifrån gatans utformning och betydelse för framkomlighet. Det finns heller inga bostäder i anslutning till vägen. Däremot måste övergången i gatans östra del ses över och säkras om hastigheten höjs.

Enligt den metod som används för att se hur hastighetsförändringar påverkar olika kvaliteter har de föreslagna hastigheterna gett effekt på övergångarna i stadsdelen. Från att många övergångar utifrån dagens situation har ungefär hälften markerats som röda (Låg standard-kvalitetsanspråket inte tillgodosett, bör åtgärdas) och hälften som gröna (God standard-kvalitetsanspråket tillgodosett, inga åtgärder krävs) blev det övervägande gula nivåer på övergångarna (Mindre god standard-kvalitetsanspråket delvis tillgodosett, kan accepteras om andra kvaliteter tillgodoses). Det innebär att samtliga röda övergångar, utom två, försvinner med de föreslagna hastigheterna. Det är positivt att övergångar med låg standard försvinner men samtidigt försämras säkerheten på en rad övergångar, från grönt till gult, speciellt där hastigheten ökades från 30 till 40 km/tim. Detta bör ses över och åtgärdas vid en övergång till 40 km/h så att säkerheten motsvarar god standard.

Bilaga

1. Hela remissunderlaget finns att läsa på www.insynsverige.se/stockholm
2. Karta över befintliga och föreslagna hastigheter.